Svar på skriftligt spörsmål SSS 720/2022 rd

Svar på skriftligt spörsmål om tillfälligt skydd för tredjelandsmedborgare som flytt från Ukraina

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 720/2022 rd undertecknat av riksdagsledamot Sanna Antikainen /saf:

> Kommer tredjelandsmedborgare som flytt till Finland från Ukraina och som ansöker om tillfälligt skydd att avvisas till sina hemländer om dessa vägrar återvända frivilligt,
>
> är myndigheterna i Finland medvetna om bakgrunden hos de tredjelandsmedborgare som ansöker om tillfälligt skydd och om deras eventuella andra ansökningar i andra EU-länder,
>
> vilka andra europeiska länder erbjuder skydd på grund av kriget i Ukraina för medborgare i andra stater än Ukraina,
>
> har huvudregeln vid beviljande av tillfälligt skydd för tredjelandsmedborgare på grund av kriget i Ukraina varit att bevilja uppehållstillstånd när personen själv önskar det eller har tillfälligt skydd beviljats tredjelandsmedborgare endast i undantagsfall och
>
> om tillfälligt skydd beviljats i undantagsfall, vilka orsaker har då berättigat till det tillfälliga skyddet och vilka länders medborgare har beviljats tillfälligt skydd?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

De fortsatta striderna, den framskridande vintern och Rysslands attacker mot kritisk infrastruktur i Ukraina har tillsvidare inte ökat antalet personer som ansöker om tillfälligt skydd för ukrainare i Finland. Antalet ansökningar per vecka har hållits på samma nivå, cirka 400–450. Totalt har ukrainare lämnat in cirka 49 000 ansökningar om tillfälligt skydd i Finland, av dem cirka 2 000 under innevarande år. För närvarande är cirka 38 700 ukrainare inskrivna i mottagningssystemet. Uppskattningsvis cirka 9 250 ukrainare har lämnat Finland.

Utöver ukrainare har en liten mängd tredjelandsmedborgare flytt till Finland och ansökt om tillfälligt skydd. I fjol lämnade tredjelandsmedborgare in totalt 666 ansökningar (1,4 % av det totala

antalet personer som ansökt om tillfälligt skydd). De största grupperna var medborgare i Ryssland (223), Nigeria (82) och Irak (27). Antalet tredjelandsmedborgare ökade något redan i november–december och fortsatte öka i januari. Under innevarande år har tredjelandsmedborgare lämnat in sammanlagt 253 ansökningar fram till den 6 februari. De har i huvudsak varit nigerianska, men också bland annat indiska och marockanska medborgare. Tredjelandsmedborgarnas relativa andel av alla som ansöker om tillfälligt skydd är tillsvidare i år 10,6 procent.

Majoriteten av medlemsstaterna beviljar tredjelandsmedborgare tillfälligt skydd endast om de vistats i Ukraina med permanent uppehållstillstånd eller under internationellt skydd. Enligt rådets genomförandebeslut ska dessa personer beviljas antingen tillfälligt skydd eller motsvarande nationell status.

Medlemsstaterna kan bevilja även andra persongrupper tillfälligt skydd, inklusive personer som saknar nationalitet och medborgare i andra tredje länder än Ukraina som vistats lagligt i Ukraina och som inte kan återvända till sina hemländer eller ursprungsregioner permanent och på ett säkert sätt. Finland beviljar sådana personer tillfälligt skydd med stöd av statsrådets beslut. Enligt UNHCR:s rapport (https://data.unhcr.org/en/documents/download/93633) förefaller åtminstone Spanien, Luxemburg, Portugal och Slovenien förfara på samma sätt. Nederländerna har bekräftat att även de följt detta förfarande fram till den 15 december 2022. Det är svårt att hitta pålitlig information om förfarandet i andra länder; informationen kan vara motstridig eller frågan uttryckas i termer som kan tolkas på olika sätt. Till exempel enligt EU:s asylbyrås landsvisa sammanfattningar beviljar även Schweiz dessa personer tillfällig asyl, men inte Nederländerna eller Slovenien.

Principen är dock att tredjelandsmedborgare alltid ska återvända till sina hemländer. Tillfälligt skydd beviljas bara om personen inte kan återvända till sitt hemland eller sin ursprungsregion säkert och permanent. Undantag görs för sökande som fått internationellt skydd i Ukraina eller som är medlemmar i en ukrainsk medborgares eller en internationellt skyddad persons familj. Enligt uppgift från Migrationsverket har verket utvecklat sin process så att de som ansöker om tillfälligt skydd hörs skriftligt om möjligheten att säkert och permanent återvända till sina hemländer. Utifrån det skriftliga hörandet och landinformationen om den sökandes hemland beviljas de sökande tillfälligt skydd eller får avslag på sin ansökan. När en ansökan om tillfälligt skydd avslås fattas samtidigt beslut om att avlägsna den sökande ur landet. Tredjelandsmedborgare får alltså inte automatiskt tillfälligt skydd, och deras ansökningar har också fått avslag. I fjol avslogs totalt 55 ansökningar, i år tillsvidare 22. Under innevarande år har ansökan förfallit för 32 personer på grund av att den sökande lämnat Finland.

Registreringsplattformen för EU-länder, som togs i bruk sommaren 2022, ger möjlighet att få information om eventuella tidigare registreringar i andra länder av personer som ansöker om tillfälligt skydd. Det bör ändå beaktas att en medlemsstat inte kan neka en person tillfällig skydds-

status, om personen omfattas av tillämpningen av skyddet. Detta har också kommissionen framhållit. Den medlemsstat där den som får tillfälligt skydd befinner sig vid respektive tidpunkt måste bevilja personen de rättigheter som följer av statusen. Om personen tidigare har fått tillfälligt skydd i någon annan medlemsstat, ska denna stat återkalla det tidigare beviljade uppehållstillståndet.

Helsingfors 20.2.2023

Inrikesminister Krista Mikkonen